

TRYGGE SAMFUNN

INFORMASJON OM TOTALFORSVARET NR 6 2019
REDAKTØR: JAN ERIK THORESEN

Foto: SIO

- Vi må alle ta del i totalforsvaret

Sterk appell fra NTFs styreleder, Signe Øye, under «Verdikonferansen 2019»

- Vi blir stadig minnet om hvor sårbart vårt høyteknologiske samfunn er blitt. I både små og store hendelser viser det seg at alle positive krefter og ressurser må forenes for å kunne håndtere utfordringene. Vi må ikke tro at Norge kan gå klar av hendelser, som slår ned i andre nasjoner, ikke fjernt fra oss selv. Å erkjenne at jo, også her hjemme kan store kriser og katastrofer ramme og skape frykt, er en god start på en mer bevisst holdning til virkeligheten, sa styreleder Signe Øye under konferansen.

Temaet «Frykt – konsekvenser og håndtering» ga deltakerne mange sterke inntrykk. Både fagfolk og personer fra Forsvaret og det sivile samfunn fortalte om sine opplevelser i møte med uforutsette hendelser.

- Frykt er en naturlig følelse i vårt daglige liv. Vi kan alle bidra til å redusere den ved å være godt forberedt om noe skulle true hverdagen vår, sa styreleder Signe Øye.

Skal hjelpe politiet i terrenget

Finnmark politidistrikt er først ute med å ta i bruk etatens første UTV (utility vehicle). Kjøretøyet har flere fordeler sammenlignet med en standard ATV (all terrain vehicle). Den er mer stabil og har større nyttelast, og har en 1000-kubikks motor, ABS-bremser og toppfarten er 105 km/t. Politiinspektør Hans Møllebakken i Finnmark politidistrikt er svært fornøyd med at en nå har fått et helt nytt verktøy til tjenesten.

- Pasvik har utallige kilometer med skogsbilveier, og disse grusveiene blir ikke vedlikeholdt i særlig stor grad. Opp til treriks,

grensepunktet mellom Norge, Finland og Russland, er det for eksempel 26 kilometer grusvei. Steinvarden på grensa er et yndet turistmål, og dermed også et sted politiet gjerne patruljerer, sier Møllebakken til Politiforum.

Foto: Treriks / RoPa

Overføring av administrativt ansvar

I en felles pressemelding fra Forsvarsdepartementet (FD) og Justis- og beredskapsdepartementet (JD) opplyses det at det administrative ansvaret for oppfølgingen av Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er overført fra FD til JD med virkning fra 3.mai. Dette skyldes endringer i departementsstrukturen. Fra nå av har JD det overordnede administrative og budsjettmessige ansvar for NSM, mens ansvaret for den faglige etatsstyringen er delt mellom departementene. NSM skal fortsatt ivareta utøvende funksjoner for det forebyggende sikkerhetsarbeidet i forsvarssektoren på vegne av FD. NSM skal understøtte Forsvarets operative virksomhet i hele krisespekteret, og skal inneha en definert rolle i Forsvarets operative planverk og beredskapssystem for forsvarssektoren. NSM skal, som det nasjonale fagmiljøet for IKT-sikkerhet, understøtte FD og JD i deres ansvar på IKT-området.

Øker innsatsen mot cyberangrep

Den Norske Krigsforsikring for Skip (DNK) og Norges Rederforbund styrker innsatsen mot cybersikkerhet.

-Med nye digitale løsninger følger en økt potensiell risiko for cybertrusler mot skipsfarten. Næringen tar dette på alvor og jobber sammen for å styrke beredskapen innenfor cybersikkerhet, sier adm. direktør i Rederforbundet, Harald Solberg.

DNK og Rederforbundet jobber tett med medlemmene for å øke forståelsen for problemene, et element som så langt har vært lite belyst.

-Vi formidler månedlige cybertrussel-vurderinger til medlemmene. Disse vil på en konsis måte formidle trusselaktørenes kapasiteter for og intensjoner om, å ramme skipsfarten via cyber, på samme måte som vi allerede formidler dette for tradisjonelle trusselaktører, påpeker direktør i DNK, Svein Ringbakken.

I Rederforbundets konjunkturundersøkelse for 2018 ble cyberkriminalitet rangert som den største trusselen etter pirater og terror. Det gjaldt særlig for rederiene som driver nærskipsfart.

-Det er behov for en koordinert innsats på dette området, både på skipene i havn og mot det maritime kommunikasjonsnettverket. Dette er avgjørende for skipsfarten. Et angrep kan ha betydelige konsekvenser, understreker Harald Solberg.

Planlegger nytt deponi for radioaktivt avfall

I kjølvannet av at atomreaktoren på Kjeller er besluttet nedlagt permanent, opplyser avdelingsdirektør Per Strand i Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) at avviklingen vil bli gjennomført på en trygg og god måte.

Foto: Per Strand / DSA

- Det er viktig å sette i gang oppryddingen så raskt som mulig, selv om dekommisjoneringen av reaktoren og de andre konsesjonsbelagte anleggene, inkludert lagrene for brukt brensel, vil gå over mange år, understreker Strand. Atomavfallet som har samlet seg etter mange års drift ved forskningsreaktoren er midlertidig lagret hos IFE.

- Blant annet må lagringsbeholderne utbedres, og det er behov for å avklare hvordan det brukte brenselet og annet høyaktivt avfall skal slutthåndteres, opplyser avdelingsdirektøren. Nærings- og fiskeridepartementet har begynt å planlegge et nytt kombinert lager og deponi for lav- og mellomaktivt radioaktivt avfall. Det er nylig opprettet et statlig organ, Norsk Nukleær Dekommisjonering (NND) for avvikling av atomavfall i Norge.

Vautasvingninger er en forsvarsutfordring

Store investeringer i kostbart materiell gjør Forsvaret eksponert for svingninger i valutakursen. Når media slår opp spalte-meterene med kritiske kommentarer om budsjettoverskridelser ses det ofte bort fra at kronekursen er svekket. I næringslivet er det mulig å forsikre seg mot slik risiko, men i Norge er det slik at staten er en selvassurandør. Det innebærer at departementer, etater og andre statlige aktører ikke har anledning til å forsikre seg mot risiko. Den enkelte aktør må ta konsekvensene av risikoen selv.

Det finnes imidlertid alternativer. Sverige endret praksis allerede i 1995 til at statlige virksomheter kan inngå sikringsavtaler med den svenske sentralbanken. De ulike aktører blir enige med sentralbanken om hvilken kurs de skal betale på et gitt tidspunkt. Staten er fremdeles selvassurandør, men aktørene vet nøyaktig hvilken kurs de må forholde seg til, og risikoen er sentralisert til sentralbanknivå. Noe å tenke på for Norge.

Økt stridsevne og god mobilitet

Samtlige CV90 kampvogner er nå overført til Hæren. Det innebærer at landmakten disponerer over 140 topp moderne kampvogner ed teknologi som vil vare i en årrekke.

- Hæren har med dette blitt tilført økt stridsevne gjennom ny og bedre sensor kapasitet, flere effekter, bedre beskyttelse for mannskapene, god mobilitet og

bedre kommando- og kontrollsystemer. Oppgradering og tilførsel av nye vogner er avgjørende for Hærens slagkraft, sier sjef Hæren, generalmajor Odin Johannessen. CV90 er blant de mest moderne våpenplattformer i verden.

- Vognen er fulldigitalisert med en åpen arkitektur der nye sensorsystemer er integrert. Norge er en pilot i NATO for å ta i bruk tilgjengelig teknologi på denne type landplattformer, sier kontreadmiral Bjørge Aase, som er nestkommanderende i Forsvarsmateriell, som har levert vognene til Hæren.

Foto: CV90 panservogn/FMS

Reisevettregler for IKT-sikkerhet

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) har, i samarbeid med Politiets sikkerhetstjeneste (PST), utarbeidet anbefalte sikkerhetsråd for ansatte og ledere i norske virksomheter, som er på reiser i utlandet.

Reiserådene tar for seg hva en bør tenke på i forkant av, under og etter reiser. I utgangspunktet dreier det seg om fem overordnede regler som alle bør følge. Tiltakene under hver reisevettregel er det alltid smart å gjennomføre, men må prioriteres ut fra hvor en reiser og hvilket behov en har for beskyttelse.

NSM presiserer at det også kan være behov for ytterligere tiltak enn de som i utgangspunktet er anbefalt og inviterer arbeidslivet til å komme med eventuelle innspill til adressen

IKT-radgivning@nsm.stat.no.

Reisevettreglene kan leses på www.nsm.no.

Samtrening gir god gevinst

-Vi må trene sammen for å fungere sammen hvis det smeller. Fenrik Andreas Greve-Isdahl fra innsatsstyrke Derby er udelt positiv etter en nylig fellesøvelse med Nes HV-område.

-Vi lærte hvordan vi kan jobbe med områdesoldatene. Og at det er mulig å få dem rett inn i et innsatsstyrkelag, sier han.

-Det kan komme situasjoner hvor vi må støtte innsatsstyrken, og da trengs det trening. Noe av det viktigste vi lærte av å trene sammen, er å jobbe som et lag og som enkeltsoldater.

Erfaringene fra øvelsen får vi bruk for når vi må utføre oppdrag selv, og for å støtte de styrkene som trenger oss, sier Greve-Isdahl.

Foto: FMS / Samtrening

Objektsikringen følges opp

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett leverte regjeringen en helhetlig plan til Stortinget for oppfølging av Riksrevisjonens anbefalinger rundt objektsikring i Forsvaret og Politiet.

I sin undersøkelse presenterte Riksrevisjonen fire anbefalinger, en forventet tidsplan for gjennomføring og forventede kostnader. Både Forsvarsdepartementet og Politidirektoratet er godt i gang med arbeidet som skal sikre at den permanente grunnsikring skal tilfredsstillende sikre kravene i sikkerhetsloven. Frem til en permanent grunnsikring er etablert er det allerede igangsatt midlertidige tiltak på objekter som er vurdert som mindre/ikke tilfredsstillende sikret. 58 prosent av disse objektene har kompensierende tiltak på plass. 38 prosent av objektene som ikke har tilfredsstillende sikring i dag vil fases ut i nær fremtid. For de resterende 4 prosentene av objektene er det foreløpig vurdert at kostnadene ved midlertidige tiltak ikke står i rimelig forhold til effekten som oppnås.

Objektsikringsinstruksen har de senere år vært gjennomgått i fellesskap av Justis- og beredskapsdepartementet, Politidirektoratet, Forsvarsstaben og Forsvarets operative hovedkvarter for å sikre en felles forståelse av den, slik at eventuelle uklarheter og misforståelser kan elimineres.